

Correctievoorschrift VWO

2015

tijdvak 1

Latijn

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 76 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Latijns woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 1

Omdat je niet verwacht dat hij, terwijl hij in de stad / Rome is, rustig kan werken / Omdat hij in de stad / Rome verblijft / Omdat het in de stad / Rome nooit rustig is.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Wanneer als antwoord is gegeven 'er waren spelen in de stad / Rome' geen scorepunt toekennen.

2 maximumscore 1

virorum (regel 5) en pueriliter (regel 5)

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide Latijnse woorden juist zijn.

3 maximumscore 2

- (belangstelling voor) de snelheid van de paarden 1
- (belangstelling voor) de kunst/vaardigheid van de menners 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

4 maximumscore 2

- a. omdat zij alleen maar op hun favoriete kleur letten / omdat het shirt van hun favoriete kleur door een ander span is overgenomen 1
- b. de paarden en menners die ze aanvankelijk aanmoedigden, niet langer aanmoedigen 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

5 maximumscore 2

- a. menners 1
- b. (bepaalde mensen uit het) publiek 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

6 maximumscore 1

Het lijkt tegenstrijdig dat Plinius genoeg beleeft aan het feit dat iets hem niet bevalt / Plinius beleeft genoeg aan het feit dat iets hem niet bevalt.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

- a. (tot) milia (viororum) (regel 4-5) 1
- b. (in re) inani (frigida assidua) (regel 13) 1
- c. (inter) pugillares ac libellos / pugillares/libellos (regel 1) 1

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer bij b. als antwoord is gegeven '(hac) voluptate (regel 14)'.

Tekst 2

---

8 maximumscore 2

- Marius was (door zijn slechte gezondheid) niet in staat te komen. Cicero zegt dat Marius in dat geval geluk heeft gehad 1
  - Marius wilde niet komen (omdat hij de spelen verachtelijk vindt). Cicero prijst Marius in dat geval om zijn verstandige besluit 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Per onderdeel alleen een scorepunt toekennen wanneer zowel de mogelijke verklaring als het commentaar van Cicero daarop juist is.

9 maximumscore 1

sapientiae (regel 2)

10 maximumscore 3

- a. (In het vervolg geeft Cicero aan dat het om) lectuur/lezen (gaat) 1
- b. Marius was (bijna) alleen; de omgeving was mooi 1
- c. Ja, want Plinius heeft zijn tijd tijdens de spelen doorgebracht met lezen en schrijven 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij b. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

11 maximumscore 1

(Dit was in de ogen van Cicero geen garantie voor kwaliteit, want) hij zegt: wij moesten de spelen verdragen.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

12 maximumscore 1

(Quae) popularem admirationem (habuerunt) (regel 24-25)

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 2	
	• a. leporis (regel 19)	1
	• b. De aankleding moet sober zijn / niet overdadig zijn	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
14	maximumscore 2	
	• a. (De tegenstelling in de regels 13-14:) de spelen zijn spectaculair, maar niet jouw (en mijn) smaak	1
	• b. (De tegenstelling in de regels 33-36:) de spelen zijn spectaculair, maar geen vermaak voor beschaafde mensen (zoals jij en ik)	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
15	maximumscore 3	
	• a. misericordia (quaedam consecuta est) (regel 39)	1
	• b. apparatissimi (regel 14)	1
	• c. Pompeius en Caesar raakten in een machtsstrijd verwickeld die Pompeius uiteindelijk verloor	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
16	maximumscore 2	
	• Cicero was zelf bij de spelen aanwezig (en kan dus als ooggetuige allerlei details vermelden) / Cicero schreef op verzoek van Marius een verslag van de spelen	1
	• Plinius was thuisgebleven en niet zelf bij de spelen aanwezig (en baseert zijn beschrijving op veronderstellingen) / Plinius beschreef de spelen niet op verzoek	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 3

---

17 B

18 maximumscore 2

- (opmerkingen over) wat er in de tekst veranderd moet worden 1
  - (opmerkingen over) wat er in de tekst geschrapt moet worden 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

19 maximumscore 1

si qua posteris cura nostri (regel 6)

20 maximumscore 1

Ondanks het feit dat er veel beroemde talenten waren, kiest hij Tacitus.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 1

In het Latijn is vinculis een bepaling; in de vertaling is vinculis als onderwerp weergegeven (overeenkomsten).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

Algemeen

---

22 maximumscore 3

- 1 Plinius, want er is sprake van een keizer / van een briefwisseling met een keizer (en in Cicero's tijd was er geen keizer / en Cicero leefde in een republiek) 1
  - 2 Cicero, omdat (Marcus) Antonius en Brutus tijdgenoten van Cicero waren (en niet van Plinius) 1
  - 3 Plinius, omdat Quintilianus de leermeester van Plinius was 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Geen scorepunt toekennen wanneer de motivatie ontbreekt.

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 23

23 maximumscore 1

Narro tibi:
Ik vertel/zeg je

Kolon 24

24 maximumscore 1

plane relegatus mihi videor,
ik voel me helemaal verbannen

Niet fout rekenen: **plane** duidelijk/zeker

Niet fout rekenen: **relegatus** verwijderd/weggestuurd

Vraag	Antwoord	Scores
<p>Kolon 25 25 maximumscore 1 posteaquam in Formiano sum. sinds ik in mijn/het landhuis in Formiae ben</p> <p>Niet fout rekenen: posteaquam sum nadat ik ben gekomen</p>		
<p>Kolon 26 26 maximumscore 1 Dies enim nullus erat, Er was immers geen (enkele) dag</p>		
<p>Kolon 27 27 maximumscore 1 Anti cum essem, toen ik in Antium was</p> <p>Niet fout rekenen: cum hoewel/omdat essem ik zou zijn</p>		0
<p>Kolon 28 28 maximumscore 2 quo die non melius scirem, waarop ik niet beter wist</p> <p>Niet fout rekenen: scirem ik kon weten quo niet vertaald als verwijzend naar Dies (kolon 26) melius niet vertaald als bijwoord scirem ik zou weten</p>		0 0 0
<p>Kolon 29 29 maximumscore 2 Romae quid ageretur wat (er) in Rome gedaan/uitgevoerd/behandeld/besproken werd / gebeurde</p> <p>Romae niet vertaald als locativus Romae verbonden met kolon 28 quid elke andere betekenis dan 'wat' of een synoniem daarvan ageretur (er) gedaan kon/zou worden ageretur (er) gedaan moest worden</p>		0 0 0 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 30	
30	maximumscore 2 quam ii qui erant Romae. dan zij die in Rome waren	
	quam niet verbonden met melius (kolon 28)	0
	ii niet vertaald als nom. mv. van is	0
	Romae niet vertaald als locativus	0
	Wanneer ook in kolon 29, hier niet meer aanrekenen.	
	Kolon 31	
31	maximumscore 2 Etenim litterae tuae (kolon 32, 33, 34 en 35) indicabant. Want jouw brieven/geschriften meldden/onthulden / gaven aan	
	litterae tuae vertaald als enkelvoud	1
	litterae elke andere betekenis dan 'brieven/geschriften' of een synoniem daarvan	0
	indicabant niet vertaald als vorm van indicare	0
	Kolon 32	
32	maximumscore 1 non solum quid Romae, niet alleen wat (er) in Rome (gedaan werd / gebeurde)	
	quid elke andere betekenis dan 'wat' of een synoniem daarvan	0
	fieret zou/kon/moest gebeuren	0
	Romae niet vertaald als locativus	0
	Wanneer ook in kolon 29 en/of 30, hier niet meer aanrekenen.	
	Kolon 33	
33	maximumscore 1 sed etiam quid in re publica, maar ook wat (er) in de staat/republiek (gedaan werd / gebeurde)	
	Niet fout rekenen: res publica politiek	
	quid elke andere betekenis dan 'wat' of een synoniem daarvan	0
	Wanneer ook in kolon 29 en/of 32, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van drie scorepunten.	
	fieret zou/kon/moest gebeuren	0
	Wanneer ook in kolon 32, hier niet meer aanrekenen.	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 34		
34 maximumscore 1	neque solum quid fieret, en niet alleen wat (er) gedaan werd / gebeurde	
	neque noch	0
	quid elke andere betekenis dan 'wat' of een synoniem daarvan	0
	Wanneer ook in kolon 29 en/of 32 en/of 33, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van drie scorepunten.	
	fieret zou/kon/moest gebeuren	0
	Wanneer ook in kolon 32 en/of 33, hier niet meer aanrekenen.	
Kolon 35		
35 maximumscore 2	verum etiam quid futurum esset, maar ook wat (er) zou gebeuren / op het punt stond te gebeuren	
	Niet fout rekenen: quid futurum esset wat de toekomst zou zijn / was / wat er aanstaande was / zou zijn	
	quid elke andere betekenis dan 'wat' of een synoniem daarvan	0
	Wanneer ook in kolon 29 en/of 32 en/of 33 en/of 34, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van drie scorepunten.	
Kolon 36		
36 maximumscore 2	Nunc (kolon 37 en 38) scire nihil possumus. (Maar) nu kunnen wij niets weten / van niets op de hoogte zijn	
	Niet fout rekenen: scio begrijpen/kennen	
	Niet fout rekenen: possumus ik kan	
Kolon 37		
37 maximumscore 2	nisi si quid (kolon 38) exceptum est, behalve als er iets is opgevangen/gehoord	
	Niet fout rekenen: behalve als wij iets gehoord hebben / hoorden/horen / als ik iets gehoord heb / hoorde/hoor	
	Niet fout rekenen: exceptum est wordt/werd opgevangen	
	quid niet vertaald als aliquid	0
	excipio elke andere betekenis dan 'opvangen/horen' of een synoniem daarvan	0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 38	
38	maximumscore 1 ex praetereunte viatore (uit de mond) van een passerende reiziger / een reiziger wanneer hij passeert	
	Niet fout rekenen: viator boodschapper praetereo elke andere betekenis dan 'passeren' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 39	
39	maximumscore 2 Quare (kolon 40) tamen isti puero (kolon 41) da Geef daarom toch aan die jongen/slaaf	
	Niet fout rekenen: isti aan deze quare waarom da niet vertaald als imperativus	0 0
	Kolon 40	
40	maximumscore 1 quamquam iam te ipsum exspecto, hoewel ik jouzelf / jou zelf al/spoedig verwacht	
	ipsum verbonden met exspecto (ikzelf / ik zelf verwacht)	0
	Kolon 41	
41	maximumscore 2 quem ad me statim iussi recurrere, aan wie ik heb bevolen direct naar mij terug te rennen/keren	
	quem niet vertaald als verwijzend naar puero (kolon 39) statim verbonden met iussi iussi niet vertaald als persoonsvorm recurro elke andere betekenis dan 'terugrennen/terugkeren' of een synoniem daarvan	0 1 0 0
	Kolon 42	
42	maximumscore 1 ponderosam aliquam epistulam een (of andere) zware/gewichtige brief	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 43

43 **maximumscore 2**

plenam omnium non modo actorum, sed etiam opinionum tuarum;
vol met/van niet alleen/slechts alle gebeurtenissen, maar ook met/van (al)
jouw opvattingen/verwachtingen/oordelen

Niet fout rekenen: vol met/van alles, niet alleen met/van gebeurtenissen,
maar ook met/van jouw opvattingen

plenus elke andere betekenis dan 'vol met/van' of een synoniem daarvan 0

omnium van allen 0

omnium actorum van gebeurtenissen van alles 0

modo elke andere betekenis dan 'alleen/slechts' of een synoniem daarvan 0

actorum niet vertaald als afhankelijk van **plenam** 0

opinionum niet vertaald als afhankelijk van **plenam** 0

Kolon 44

44 **maximumscore 2**

ac diem (kolon 45) cura ut sciam.
en zorg dat ik de dag weet

cura niet vertaald als imperativus 0

ut elke andere betekenis dan 'dat' of een synoniem daarvan 0

Kolon 45

45 **maximumscore 1**

quo Roma sis exiturus,
waarop jij van plan bent weg te gaan uit Rome / uit Rome zult
vertrekken/weggaan / Rome zult verlaten

Niet fout rekenen: **Roma sis exiturus** jij uit Rome kunt/zult komen

exeo elke andere betekenis dan 'vertrekken/weggaan/verlaten' of een
synoniem daarvan 0

Kolon 46

46 **maximumscore 1**

Nos in Formiano esse volumus usque ad prid. Nonas Maias.
Wij willen in ons/mijn/het landhuis in Formiae zijn/blijven tot (aan) 6 mei

Niet fout rekenen: **volumus** ik wil

volumus niet vertaald als persoonsvorm van **velle** 0

usque ad elke andere betekenis dan 'tot (aan)' of een synoniem daarvan 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 47

47 **maximumscore 2**

Eo si ante eam diem non veneris,
Als jij voor die dag niet daarheen zult zijn gekomen / bent gekomen

Niet fout rekenen: **veneris** jij zult komen / komt

Kolon 48

48 **maximumscore 1**

Romae te fortasse videbo.
zal ik je misschien in Rome zien

Niet fout rekenen: **videbo** ik zie

Romae niet vertaald als locativus

0

Wanneer ook in kolon 29 en/of 30 en/of 32, hier niet meer aanrekenen.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 1 juni naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	Plinius, Ep. 9.6
tekst 2	Cicero, Fam. 7.1.1-3
tekst 3	Plinius, Ep. 7.20
tekst 4	Cicero, Att. 2.11
vraag 22	1 Plinius, Ep. 10.4
	2 Cicero, Att. 16.7
	3 Plinius, Ep. 2.14